

הפרשה כימטם ולא תיאמן. כולה רצופה תמיהות: **ה**ישראל לדרמן, אישיהג"א, כן 43, ירה והרג את הצעיר סמיח טחאן, עד לא עוזב בכפף. פישע עו החידין, בעיני דרמן, היה שהוא ערבי. רצח אדם הוא עבירה פלילית, והסמכות לדון באשמה זו היא בידי ביתהמשפט האזרחי של המדינה, גם כאשר הנאשם הוא חייל. לפי חוק השיפוט הצבאי, ניתן להעמיד חייל לדיון לפני ביתדין צבאי כאשר הוא נאשם בעבירה צבאית מובהקת — עריקה, בגידה, הפרת-מישמעת וכיוצא באלה.

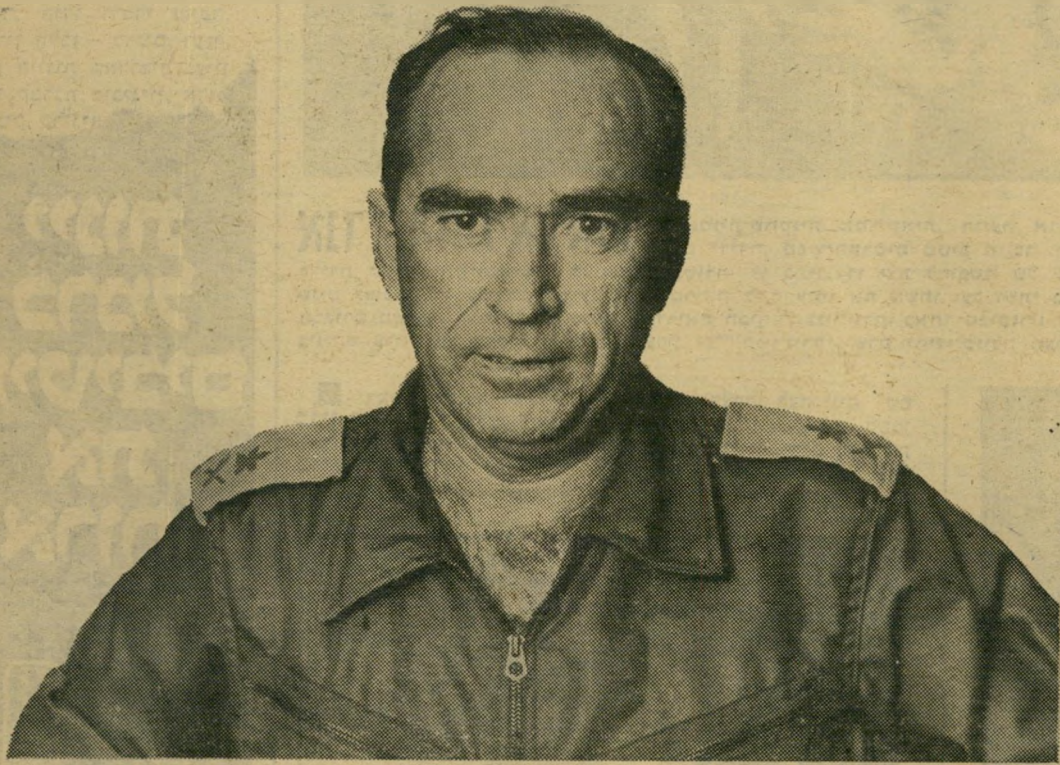
המאסר, עבור התנהגות טובה, יישב האסיר לדרמן לכל היותר שנתיים. בשבוע שעבר בילה ישראל לדרמן את חג-הפסח בביתו, בחוג מישפחתו. הוא קיבל חופשת-חג ונח מתלאותיו.

בבקשתו של ישראל לדרמן להמתקת-עונשו נאמר שאינו פושע, ואינו מסכן איש. הטענה ברורה. רצח אדם בכוונה-חיהקלה

דרמן של רפוא, מאז היותו לרמטכ"ל, רצופה תמיהות — לא פחות מן הפרשה הזאת. כאשר הגיע לכהונתו, למחרת מיבצע-הליטאני, הפציץ את כליהתיקשורת בהכרזות אשר ריח מסויים נדף מהם. תחילה השמיע דיעות שהשתמע מהן שיש לסתום את פי העיתונות. כדי שלא תשמיע דברי-ביקורת העלולים, לשמח את הערבים" (העולט הזה 2121).

לאחר מכן מסר, "אני-מאמין" פוליטי, שדמה להפליא לדיעותיהם של גאולה כהן ומשה שמיר: הערבים ממשיכים לחתור להשמדת המדינה; יוזמת-השלום מכוונת אף היא

להרזוג ערבי

רצח אדם בדם קר, גם כשהוא ערבי, אינו מהווה — כך נדמה — עבירה צבאית. ככל זאת החליט הפרקליט הצבאי הראשי להעמיד את לדרמן לפני ביתדין צבאי רווקא. תמיהה ראשונה.

בית-הדין הצבאי לא קיבל את טענתו של לדרמן, כאילו פעל מתוך הגנה עצמית, אחרי שהבחין, כביכול, בתנועה חשודה. הוא קבע כי לדרמן החליט להרוג ערבי כלשהו, נקמה על רצח חייל-המילואים אברהם דויטש בסרמפיאדה בירושלים המיורחית, יום לפני כן. לדרמן הורשע, עד כן, ברצח בכוונה תחילה. על פי החוק הפלילי, בית-המשפט המרשיע אדם ברצח בכוונה תחילה חייב להטיל עליו מאסר-עולם. בעניין זה, אין לשופטים שיקול-דעת. כאשר בוטל במדינה עונש-המוות, נקבע סייג זה. בית-הדין הצבאי ראה את עצמו משוחרר מחובה זו. הוא דן את לדרמן ל-10 שנות מאסר. תמיהה על גבי תמיהה.

האסיר השפוט הגיש עירעור לפני בית-הדין הצבאי להיערעור, שהוא המוסד המישפטי הצבאי העליון. תוך כדי המתנה לעירעור, הוא זכה בחופי שות מן הכנא הצבאי. יתכן כי בעיני האחראיים לכלא הצבאי, שאינם יודעים דווקא בשל רכותם המופלגת, האסיר השפוט ישראל לדרמן לא היה פושע, אלא גיבור לאומי הזכאי לייחס מיוחד. בית-המשפט הצבאי דחה את עירעורו של לדרמן ואישר את הרשעתו ברצח בכוונה תחילה. אולם הפחית את עונשו ל-10 שנות-מאסר. כך נוספת תמיהה על גבי תמיהה על גבי תמיהה. אילו הנאשם, שהיה נדון בלי כל ספק למאסר-עולם אילו היעמד — כפי שצריך היה להיות מועמד — לפני בית-המשפט האזרחי, יצא בעונש של 10 שנים, בפסק-דין מטעם הסמכות המישפטית הצבאית הסופית.

בזה היה העניין מטתיים, אילו היה זה מישפט אזרחי. אחרי מתן פסק-הדין הסופי נסתיימו ההליכים. אמנם יש בידי נשיא המדינה הסמכות לחון אסירים או להחמיק את דינם, אך סמכות זו מופעלת רק אחרי נוהל ארוך ומורכב, ולעיתים נדירות ביותר. לגבי אדם שנדון בבית-הדין הצבאי, מוענקת לרמטכ"ל סמכות של המתקת העונש. סמכות לתפקידו הרם — הרמטכ"ל הוא אישי-צבא, המגיע לתפקידו הרם — לפחות להלכה — מפני שהוא הקצין הראוי ביותר לכך מבחינת כושרו הצבאי, מומחיותו המיקצועית וכושר-הפיקוד שלו. אין הוא אמור להיות מישפטן, סמכות מוסרית או גאון אינטלקטואלי. ועדה בראשותו של שופט בית-המשפט העליון, מאיר שמגר, מי שהיה הפרקליט הצבאי הראשי, ולאחר-מכן היועץ המישפטי לממשלה, דנה בסוגיה זו. היא המליצה לבטל את הסמכות הניתנת לרמטכ"ל, וגם לאלופים אחרים. לבטל עונשים שהוטלו על-ידי בית-דין צבאיים מוסמכים. המלצה זו לא בוצעה.

ועדת-השמר המליצה גם על מינוי קצין-מישפטן כראש בית-הדין הצבאי לעירעורים. גם המלצה זו לא בוצעה. להיפך, הרמטכ"ל הנוכחי התעלם ממנה כגסות, ומינה לתפקיד זה אדם חסר כל הכשרה מישפטית שוא — מעשה הדומה למינוי גינקולוג, למשל, כנשיא בית-המשפט העליון של המדינה. ישראל לדרמן פנה אל הרמטכ"ל בבקשה להמתיק את דינו. הרמטכ"ל נענה לבקשה. הוא ביטל את עונש-המאסר של 10 שנים, שבא במקום עונש-המאסר של 20 שנה, שבא במקום העונש של מאסר-עולם. הרמטכ"ל, רבי-אזוף רפאל איתן, העמיד את עונשו של ישראל לדרמן, רוצחו בכוונה-חיהקלה של הערבי סמיח טחאן, עד שדו שנים. מכיוון שמקובל בבתי-הסוהר לנכות שליש מתקופת-

ולנוח!

לכך; אין המדינה יכולה להגן על עצמה בלי השטחים הכבושים; ההתיישבות בשטחים הכבושים אינה התנחלות, כי עם ישראל עולה על אדמתו (העולט הזה 2124). נראה כי משהו רמז לרמטכ"ל כי אין זה מתפקידו להטיף לדיעות פוליטיות, כי מאז הוא מתעטף בשתיקה, ומתמסר יותר לבעיית הכומות והתרמילים. אך אין להניח כי שינה את דיעותיו. המתקת דינו של ישראל לדרמן — אדם שביצע מעשה כזה, שנדון בנסיבות כאלה — אינה יכולה להתפרש אלא כאקט פוליטי, החלטתו זו נשמע למרחוק. המסר הכנול כי המסר הוא, בלשון המעטה: רצח עברי-אזרח ערבי אינו פושע בה חמור עד כי יש לכנאו ביגללו אדם לשנים רבות. לאדם שעשה מעשה כזה, די במאסר של שנתיים, הרצוף במתן חופשות. מסר זה הוא כלי-כך חשוב, עד כי כדאי, למענו, להנחית סטירת-לחי מצלצלת על כל מערכת-השיפוט הצבאית, וגם לעודד גיוס צעירים ערביים לאירגוני הפידאיון. בדרג הנמוך ביותר — זה הקובע בשעה שמדובר בהריגת ערבים לשם גאולת-דם — עלול להשתמע מסר פשוט ופרמיטיבי: תהרוג ערבי ותנח.

הוא פושע. רצח ערבי בכוונה-חיהקלה אינו פושע. הרוצח-בכוונה-חיהקלה לדרמן הוא אדם דתי. הוא לא חזר בתשובה אחרי הפשע. הוא היה תמיד אדם דתי — לפני הפשע, בזמן הפשע, אחרי הפשע. לכן התגיטו להגנתו רבנים רבים, אזרחיים וצבאיים, אישי-גיבור דתיים וועדים ציבוריים, שקמו בירושלים ובבני-ברק. נראה כי כל האישים הדתיים האלה הגיעו למסקנה שלפי כללי הדת, כפי שהם מפרשים אותם, רצח ערבי בדם קר אינו חטא בעיני הקדוש-ברוך-הוא. הובא גם הנימוק המישפחתי. לדרמן הוא אב לארבעה ילדים. אך אין הוא הרוצח הראשון בישראל שהוא אב לילדים, ובתי-הסוהר של ישראל מלאים בעבריינים שהשי-אירו בבתי מישפחות של ארבעה, ששה ושמונה ילדים, מבלי שיוזכו ברחמיהם של נשיאים ורמטכ"לים. אין מקום לשמך של ספק: המתקת דינו של לדרמן, עד להעמדתו על תקופת-המאסר הי נגזרת בדרך כזו על כייסים ורמזאים קטנים, אינה נובעת רק מטעמי דת ומישפחה. היא נובעת מן העובדה הפשוטה, העומדת במרכז הפרשה כולה: זהותו האומית של הנרצח.

האיש שקיבל על עצמו את האחריות האישית כפרשה זו הוא הרמטכ"ל.